

Sámis livčče dárbu sámegielat hupmanterapevtaide

Sunnamaarit Sara-Tornensis lea álggahan hupmanterapevtan Coronaria Terameri Kuntoutus Oy -fitnodagas. Sara-Tornensis johtá Eanodaga ja Muonio gielddaid skuvllain ja beaiveruovttuin.

Sunnamaarit Sara-Tornensis lea álggahan hupmanterapevtan Coronaria Terameri Kuntoutus Oy -fitnodagas. Sara-Tornensis muitala, ahte hupmanterapevta bargui gullet visot váttisvuodát mat gullet gillii, gulahallamii ja ipmirdeapmái.

– Hupmanterapevta dat lea dakkár olmmoš, gii geahččala veahkehit olbmuid, geain giellaovdáneapmi lea vaikko maŋŋonan, dego ovdamearkka dihte mánná gii ii oahpa hupmat nu jođánit go vurdojuvvo, ja dat hupman sáhtá leat eahpečielggas, dahje dan gulahallamis leat nu stuorra váttisvuodát ahte dan giela sadjái ferte jurddašit juogalágan eará gulahallanvuogi, nugo ovdamearkka dihte sáhtá de govaid geavahit veahkkin.

– Dat lea hui viiddis suorgi iešalddes, muhto sáhtá lohkat oanehaččat, ahte visot váttisvuodát mat gullet gillii, gulahallamii ja ipmirdeapmái, leat dakkár main hupmanterapevta sáhtá geahččalit veahkehit, dádjá Sara-Tornensis.

Sunnamaarit Sara-Tornensis muitala, ahte vaikko Terameri Kuntoutus Oy váldodoaimmahat lea Roavvenjárggas, son bargá Eanodaga ja Muonio gielddain.

– Dán Terameri váldodoaimmahat lea Roavvenjárggas, ja doppe mis barget dál njeallje hupmanterapevta. Muhto mun de in bargga Roavvenjárggas, mun barggan Eanodaga ja Muonio gielddain. Jođán doppe dieid dárbbaheddjiid luhtte, skuvllain ja beaiveruovttuin ja de sáhtán ruovttus maid fitnat jos lea dárbu.

"In välljen sámegiela dihte"

Sunnamaarit Sara-Tornensis muitala, ahte son ii välljen suorggi nuge sámegiela geavaheami dihte, baicce danin go veajuiduhttin ja giellaváttisvuodát geasuhedje su.

– Na in mun diedusge iešalddes sámegiela dihte gal välljen dan suorggi dalle go välljejin skuvlla vázzit. Dat lei gal muđui jo visot dát mii geasuhii, dat veajuiduhttin ja dakkár giellaváttisvuodát, mat olbmuin sáhttet iešguđet sivaid geažil. Ahte dat geasuhii ja dasa de diedusge lea stuorra bonus dat, ahte bastá sámegillii fállat.

Sara-Tornensis muitala, ahte mángga gielddas livččii dárbu hupmanterapevttaide.

– Dat lea dakkár suorgi maiddái, ahte unnán ohcet dan skuvlejupmái olbmot, ja olu livččii goittotge dárbu. Mángga gielddas lea dat dilli, ahte livččii ollu olbmot vuordime beassat terapiijai, muhto go leat unnán bargit de šaddet vuordit, sáhtta leat guhkes vuordináigi.

"Unnán sámegielat materiálat"

Sunnamaarit Sara-Tornensis muitala, ahte lea gal ovdalge bargan hupmanterapevttan.

– Juo mun lean bargan dalle mañjel go gergen skuvllas. Bargen Anára gielddas, jahkebealigoson mun bargen. Dalle fitnen Ohcejogas maiddái, ja de lean bargan SámiSostera prošeavttas *Sámás terapiijas*, ja dan oktavuodas mun dalle ráhkadin dakkár sámegielat materiála, maid de sáhttet hupmanterapevttat geavahit veahkkin.

Sara-Tornensis muitala, ahte sámegielat hupmanterapevttaide eai gávdno olus materiálat.

– Dat lea maid dat dilli mii lea várra dábálaš buot sámegielat bargiide muđuinai, ahte leat unnán dakkár sámegielat materiálat maid sáhtta geavahit. Dat lea diedus dábálaš dilli, ahte ferte geavahit suomagielat materiála ja dan de dađi mielde jorgalit go lea vejolaš, muhto mun lean goit vehá de beassan dien prošeavtta oktavuodas ráhkadit sámegielat materiála maiddái.

"Mánáiguin ferte stoahkama bokte bargat"

Sunnamaarit Sara-Tornensis muitala, ahte spealut leat okta dakkár bargoneavvu, maid hupmanterapevtat geavahit. Mánáiguin ferte olu speallat ja stoahkat, ja seammás hárhjehallat.

– No dat leat dakkár dego spealut. Dathan lea hui dábálaš diedusge go don mánáiguin barggat, it don sáhte vuordit, ahte dat nagoda čohkkát duinna diimmu njunnálaga, ja visot maid don siđat dat dahká ja ráfís čohkká ja nagoda.

– Don fertet váldit juogalágán dakkár hárhjehusa, ahte don dego vehá stoagat gaskkas, muhto seammás hárhjehalat goitge. Dat lea hui dábálaš, ahte leat iešguđetlágan spealut ja dieid oktavuhtii de váldá álot juogalágan hárhjehusa. Nie dat ferte goitge mánáiguin, diedusge rávesolbmiguin lea vehá eará.

Vuosttas sámegielat hupmanterapevta

Sara-Tornensis dadjá leat vuosttas sámegielat hupmanterapevta Suomas. Son ii dieđe leago dilli vel rievdan, muhto sávášii lasi sámegielat hupmanterapevttaid.

– Dalle goit go mun álgen dohko, lohke ahte mun ledjen vuosttas sámegiela, gii lei ohcan obanassiige dan skuvlejupmái ja dalle go gergen de dalle maid ledjen dego vuosttas sámegiela olmmoš gii dieinna skuvlejumiin gearrgai. Ja dál in de dieđe gal dieđusge dan dili, in leat gullan gal. Muhto in leat čuođi proseanta sihkkar, ahte leatgo sámegiellagat lohkaamen doppe Oulus dahje Helssegis. Sávvamis. Sávan goit ahte livčče, muhto in dieđe mo leš dilli.

"Norggas heajut dilli go Suomas"

Sunnamaarit Sara-Tornensis ássá maiddá Norgga bealde. Son muitala, ahte Norggas lea vel heajut dilli hupmanterapevttaid ektui go Suomas.

– Mu vásáhusa mielde goit dáppe lea vel oba olu heajut go Suomas. Dáppe leat maid hui unnán hupmanterapevttat oppalohkáige, seamma dilli go Suomasge, ahte dárbu livččii muhto eai gávdno bargit, eai leat skuvlejuvvon olbmot. Dáppe mun dovddan gal soapmásiid, geain lea dat skuvlejupmi muhto dat eai iešalddes bargga hupmanterapevtan, ahte dat barget eará bargguid. Dáppe gal lea vel heajut dilli go Suoma bealde, goit dáppe Sámis gos mun dieđán.

Sara-Tornensis jáhkká ahte ollugat nuorat eai oza hupmanterapevttá oahpuide.

– Dat lea dieđusge dáppe maiddá dego Suomas, dat lea vehá dakkár earenoamáš suorgi, ahte várra ii leat nu álki dasa gávdnatge olbmuid. Nuorat eai oza dan skuvlii, ja soaitá dieđusge, ahte eai buohkat dieđege álohii, ahte dakkár suorgi livččii maid sáhtálii lohkat.

Sunnamaarit Sara-Tornensis lei mielde Dearvva -sáddagis mánnodaga 23.1.2017.